

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/13/2020
Identifikačné číslo spisu:	7115234864
Dátum vydania rozhodnutia:	21.01.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7115234864.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Alektum, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, zastúpenej spoločnosťou Hudec, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Lazaretská 23, proti žalovanému L. M., bývajúcemu v M., X. X, o zaplatenie 2 957,64 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 34 C 541/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. februára 2019 sp. zn. 11 Co 140/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom z 26. októbra 2017 č. k. 34 C 541/2015 - 61 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia 2 957,64 eur s príslušenstvom. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalovaný ako dlžník uzavrel so spoločnosťou OTP Banka Slovensko, a.s. ako veriteľom 16. augusta 2011 Zmluvu o rýchlom spotrebiteľskom úvere pre obyvateľstvo č. XXXX XXXX XX E. XXXXXX, na základe ktorej veriteľ poskytol žalovanému peňažné prostriedky v sume 3 000,- eur, ktoré sa žalovaný zaviazal vrátiť spolu s dohodnutými úrokmi v percentuálnej výške 28 % ročne a s poplatkami pri ročnej percentuálnej miere nákladov 34,44 % v 84 mesačných splátkach po 83,99 eur. Žalovaný prestal svoje záväzky splácať a preto veriteľ Zmluvou o postúpení pohľadávky z 20. mája 2013 (bez predchádzajúceho zosplatnenia celého úveru) previedol celú pohľadávku na žalobcu. Z takto zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že žalobca nepreukázal, že došlo k splneniu podmienok podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktorý je obligatónym predpokladom zosplatnenia úveru podľa ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy v splátkach. Žalobca zároveň nepreukázal, že by bol žalovaný upozornený v lehote 15 dní pred zosplatnením na zosplatnenie úveru a ani nepreukázal vyhlásenie mimoriadnej predčasnej splatnosti úveru. Vyvodil záver, že keďže ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatným celý úver (nedošlo k vyhláseniu jeho mimoriadnej splatnosti, právny predchodca žalobcu zmluvu nevypovedal, ani od nej neodstúpil), právny predchodca žalobcu nebol preto oprávnený postúpiť svoju pohľadávku z úveru, vrátane úrokov z neho v celosti inému subjektu a zmluva o postúpení pohľadávky je preto neplatným právnym úkonom. Žalobu

zamietol pre nedostatok aktívnej legitímácie na strane žalobcu. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. februára 2019 sp. zn. 11 Co 140/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a namietané odvolacie dôvody vyhodnotil ako neopodstatnené. Uviedol, že podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. banka môže postúpiť inému subjektu iba tú časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu. Bol názoru, že zákon pred postúpením bankovej pohľadávky predpokladá skončenie tohto vzťahu alebo aspoň také jeho usporiadanie, ktoré vylúči možnosť realizácie takých práv postupníkom, ktoré spadajú do rámca bankových činností a ktoré podliehajú osobitnému režimu bankových pohľadávok. Postúpením pohľadávky z banky na inú osobu, ktorá týmto požiadavkám nepodlieha sa tak podstatným spôsobom mení obsah právneho vzťahu medzi postupníkom a dlžníkom v porovnaní so vzťahom medzi bankou a klientom. Takéto postúpenie bankovej pohľadávky je preto v rozpore s ustanovením § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré zakazuje postúpiť okrem iného tiež také pohľadávky, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 26/2017, v ktorom najvyšší súd vyslovil záver, že „podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie (je zakázané). Nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom“. Uzavrel, že nakoľko žalovaná pohľadávka bola zmluvou o postúpení pohľadávok prevádzaná na žalobcu ako celok a navyš s inými pohľadávkami OTP Banky, vyjadrenie odpłaty za postúpenie všetkých pohľadávok jednou sumou objektívne vylučuje možnosť oddelenia jednotlivej pohľadávky a o to viac jej časti od zvyšku právneho úkonu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., keď mala za to, že v danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte vyriešená. Za otázku, ktorá doposiaľ nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešená považovala otázku, či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách obmedzuje právo banky postúpiť na tretiu osobu len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia už splatná, alebo je možné postúpiť i pohľadávku, ktorej splatnosť nastane až v budúcnosti. Bola názoru, že druhá veta § 92 ods. 8 zákona o bankách nadobudne racionálny zmysel len vtedy, ak sa prvá veta interpretuje tak, že postúpiť je možné celú (aj nesplatnú) pohľadávku, ktorej časť je splatná a dlžník je v omeškaní s jej úhradou viac ako 90 dní. V dovolaní ďalej podrobne rozoberala právny a skutkový stav veci. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný 1/ sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky).

7. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo

od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Relevanciu podľa tohto ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 C.s.p.) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

8. Žalobkyňa tvrdí, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách obmedzuje právo banky postúpiť na tretiu osobu len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia už splatná, alebo je možné postúpiť i pohľadávku, ktorej splatnosť nastane až v budúcnosti

9. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b/ C.s.p. je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

10. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“).

11. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

12. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd uvádza, že vo všeobecnosti platí, že ak niektorý zákon podmieňuje vznik určitého nároku kumulatívnym splnením viacerých predpokladov, súd žalobe vyhovie iba vtedy, keď sú dané všetky zákonom stanovené predpoklady vzniku nároku, inak žalobu zamietne. Pokiaľ súd žalobe uplatňujúcej taký nárok vyhovie, pre úspech dovolania žalovaného stačí, ak v procesne prípustnom dovolaní dôvodne spochybní správnosť riešenia právnej otázky týkajúcej sa čo aj len jedného z viacerých predpokladov. Iná situácia ale nastáva, keď súd žalobu týkajúcu sa takého nároku zamietne. Žalobca vtedy ako dovolateľ dosiahne v dovolacom konaní úspech len ak opodstatnene spochybní správnosť riešenia buď tej jedinej právnej otázky, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, alebo súčasne všetkých tých otázok, na riešení ktorých spočívalo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

13. Vychádzajúc z obsahu spisu a z obsahu rozhodnutí súdov nižších inštancií, súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobkyňa nepreukázala svoju vecnú (tzv. aktívnu) legitímáciu, nakoľko z ničoho nešlo vyvodit' splnenie podmienok postúpenia podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „bankový zákon“), keď žalobkyňa nepreukázala, že by bol žalovaný upozornený písomnou výzvou banky klientovi v lehote 15 dní pred zosplatnením na zosplatnenie úveru a ani nepreukázala predčasné vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že za stavu nevyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru a pri neukončení zmluvného vzťahu medzi úverovou veriteľkou a žalovaným ani výpoveďou zmluvy o úvere či odstúpením od nej tak nešlo v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky usudzovať na splatnosť celého úveru s úrokmi a zmluva o postúpení pohľadávok, týkajúca sa celého úveru, bola pre rozpor s ustanovením § 92 ods. 8 bankového zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná a to pre nepreukázanie vyššie spomenutých podmienok postúpenia. S uvedeným záverom súdu prvej inštancie sa

stotožnil aj odvolací súd, ktorý ďalej uviedol, že podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie (je zakázané). Nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom. Zároveň súd prvej inštancie tak aj odvolací súd konštatovali, že pokiaľ OTP banka postúpila žalobcovi celú úverovú pohľadávku bez zreteľa na to, že vo svojej nesplatennej časti bola plnohodnotnou bankovou pohľadávkou, správa ktorej prináleží výlučne banke, došlo tým k porušeniu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z.

14. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Ňou zadefinovaná právna otázka (či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách obmedzuje právo banky postúpiť na tretiu osobu len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia už splatná, alebo je možné postúpiť i pohľadávku, ktorej splatnosť nastane až v budúcnosti) by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. iba vtedy, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo jej žalobe vyhovieť. Žalobkyňa ale túto otázku nastolila v inej situácii, v ktorej zamietnutie jej žaloby opodstatňoval aj samotný záver súdu, že žalobe nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že žalobkyňa nepreukázala, že by bol žalovaný upozornený písomnou výzvou banky klientovi v lehote 15 dní pred zosplatnením na zosplatnenie úveru a ani nepreukázala predčasné vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že za stavu nevyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru a pri neukončení zmluvného vzťahu medzi úverovou veriteľkou a žalovaným ani výpoveďou zmluvy o úvere či odstúpením od nej neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, t. j. podmienky za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu. Predmetná „dovolacia“ otázka sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého záveru, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto dovolateľkou nastolená otázka má v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

15. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

16. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.